

Rendszerváltozás – a mai 20 évesek születésnapja is egyben

1989 MINT ELVESZTETT REMÉNY

Nekem elvesztett reményt jelent 1989, mert nem történt igazi rendszerváltozás – fogalmazott Horváth János Gábor. Évfolyamtársa, Börcsök Tibor szeretett volna előbb születni, mert szerinte ez az időszak nagyon nehéz. Olyan egyetemistákat faggattunk a rendszerváltozás két évtizedes jubileumán, akik egyidősek vele, vagyis 1989-ben jöttek a világra. Az viszont furcsa, hogy valamennyien igen pesszimistán nyilatkoztak.

KORMOS TAMÁS

1989 – ez a dátum hazánkban az idősebb korosztálynak egyet jelent a rendszerváltozással. Arra voltunk kíváncsiak e jeles év szám kapcsán, vajon az akkor született és most húszesztendő fiataloknak mit jelent 1989.

– A rendszerváltozás számomra elvesztett reményt jelent, ugyanis jobb világot várt mindenki, aztán nem lett sokkal rózsásabb a helyzet – vallja Horváth János Gábor. A fiatal ember Egerben született 1989. április 11-én, de szülei és 14 éves húgával kilenc esz-

tendeje Vásárhelyen él. János második éves hallgatója az SZTE mezőgazdasági karának, vadgazda-mérnöki szakon.

Szülei elmeséléséből is tudja, hogy akkoriban sok munkahely szűnt meg, szerencsére családját nem érintette a változás. Az iskolában is tanult róla, s tréfásan meg is jegyezte, hogy ezt a dátumot könnyebb volt megjegyezni, mint a többit, mert volt mihez kötni, a születésnapjához. – Amikor valaki megtudja, mikor születtem, nagyon ritkán kerül szóba a rendszerváltozás.

■ Horváth János Gábor az Emlékpontban. Szerinte egyik válságból zuhanunk a másikba

FOTÓK: TÉSIC ATTILA

Az viszont érdekes, hogy legutóbb Lengyelországban egy idős magyar férfiból régi emlékeket váltott ki 1989, mikor megkérdezte, hány éves vagyok, s megmondtam – folytatta az egyetemista.

Az idős férfi elárulta neki, ekkor került ki unokatestvére Bécsbe. Ugyanis jó állása volt Magyarországon, de 1989-ben megszűnt a munkahelye. Ezért döntött úgy, hogy Nyugaton próbál szerencsét, s bejött neki. – A kommunizmusról semmit sem tudok, hiszen én már a piacgazdaságban nőttem fel. Amúgy nem tartom valódi rendszerváltozásnak az 1989-est, mivel egyik válságból zuhanunk a másikba, s ami az egyik embernek jó, az a másiknak tragédia – folytatta János.

Évfolyamtársa, Börcsök Tibor a vajdasági Horgoson 1989. október 27-én látta meg a napvilágot. Tibor kicsit sötétebben látja a helyzetet, mint János.

A vajdasági fiatal ember szerint az egy dolog, hogy a szocializmus véget ért. Eleinte tényleg kicsit jobb volt, vagy

legalábbis ezt gondolták, de csalódnuk kellett.

– Őszintén vallom, inkább születtem volna korábban, mint 1989-ben. A Tito-rendszer jobb volt, mint ez a mostani. Igaz, akkoriban szigorúság is volt, de az embereket nem nyomták el, engedték, hogy boldoguljanak. Az egykori Jugoszlávia nyugodt ország volt, de ez a mostani! – lett úrrá a szomorúság Tiboron. Persze a korábbi évekről csak szüleitől, nagyszüleitől hallott, de ők szinte csak jót meséltek róla.

A magyar rendszerváltozásról a szerb általános iskolában is sokat tanult történelemórán a magyar nemzetiségű fiatal ember. A tankönyvben több fejezet is foglalkozott vele, s azt tanulták róla, hogy Magyarországon megbukott a kommunizmus, egy évre rá kiírták a szabad választásokat, valamint a Parlamentben a jobboldal került többségre.

→ **ELVESZTETT EGZISZTENCIA.** – Édesapám még abban az évben munkanélkülivé vált. 1990 tavaszán édesanyám cége is megszűnt, mert privatizálták, s az új tulajdonos, egy olasz vállalkozó azonnal fel is számolta. Hát, a születésem napján kívül nem sok jót jelent nekem 1989! – sorolta szomorúan Molnár Réka. A szegedi egyetemista hoztette: szülei sohasem voltak tagjai semmilyen pártnak, ennek ellenére többször a fejükhez vágták, biztosan azért kellett elhagyniuk a munkahelyüket, mert kiszolgáltak az akkori rendszert, és annak összeomlása után menniük kellett.

■ Börcsök Tibor családott

A szegedi Bauernfeind család a '48-as forradalomban

A 19 ÉVES GYULA HŐSI HALÁLT HALT A MAGYAR HONÉRT

A '48-as honvédek közül az első hősi halott, illetve a helyi közcsend-, közrend- és vagyoni bizottmány tagja, de a Szegedre először látogató Kossuth Lajos vendéglátója is Bauernfeind. A köztiszteletben álló szegedi Bauernfeind családról kevesen tudják, mekkora áldozatokat hozott a honért.

→ Vendégük, Kossuth Lajos

A Bauernfeind család házában szállt meg Kossuth Lajos első szegedi látogatásakor. A toborzókörútián 1848. október 4-6. között Szegedre érkező honvédelmi bizottmányi elnököt házába fogadó, hősi halott fiát gyászoló Bauernfeind Ferdinánd gyógyszerész korábban is választott szószóló, majd városi képviselő volt. De Kossuthot mint a közcsend-, közrend- és vagyoni bizottmány tagja köszönthette. A mai Victor Hugo és Deák Ferenc utca sarkán álló (ma földszintjén étteremnek, emeletén a Szegedért Alapítványnak és más civilszervezeteknek otthont adó) épület helyén magasodott a

Bauernfeind-ház. A '48-as forradalom idején a telket a Miatyánk, a Pacsirta és a Sétány utca határolta, előtte terült el a (piac, 1848-ban) Szabadság tér. A Sétány felől, a földszinten – a tulajdonos patikája mellett – lisztkereskedés, kötélgyártó, látszerész és fűszerkereskedés kapott helyet. A Miatyánk utcai oldal tűzfal volt, ellenben a Pacsirta utcai részen kialakított üzlethelyiségekben asztalos, kárpitos, lakatos, órák, vaskereskedő, cipész, késes, tajtipakészítő, paplanos váltogatta egymást. A sarkon az Üstökös vendéglő nyitott ki – írja az épület történetét föltáró T. Knotik Márta. E Bauernfeind-ház erkélyéről intézett lelkesítő szöveget Kossuth a Szabadság téren egybegyűlt szegediekhez. A gyógyszerész otthonának helyére Juranovics Ferenc 1892-ben építtette a ma is álló emeletes házat, melynek falán ott a Kossuth látogatását megörökítő emléktábla, rávésva a szövegtől idézett lelkesítő megszólítás: „Szegednek népe, nemzetem büszkesége, szegény elárult hazám oszlopa!”

ÚJSÁZSI ILONA

Szeged első '48-as hősi halottjaként illeti tisztelet Bauernfeind Gyulát. A közsímet szegedi család második gyermeke 19 évesen került a forradalom sodrába.

A leveleit földolgozó Fári Irén történész tanulmányából tudjuk, hogy Gyula 1829-ben született, a piaristák szegedi gimnáziumában 11 évesen kezdte meg tanulmányait, majd bölcsész lett. A komoly fiatal ember Pestre ment, hogy jogi ismeretekkel vértesse föl magát. Mikor 1848 júniusában hazatért, mint a királyi tábla helyettes jegyzője levélben kérte a város közgyűlését, hogy támogassa tiszteletbeli jegyzői kinevezését.

Akkor – már május 21. óta – Szegeden is toborozták az önkénteseket. Az itt szerveződő 3. zászlóaljtag magának érezte a város: a honvédek elhelyezéséért és ellátásáért jelentős anyagi áldozatokat is hozott. A Délvidékről, a szerb felkelők előrenyomulásáról érkező hírek nyugtalanították a szegedi honvédeket, türelmetlenül várták, hogy harcolhassanak. A még szerveződő és hiányos felszerelésű, megfelelő parancsnok nélküli 3. zászlóaljtag, illetve a szegedi helyőrség háromszáz katonáját június 21-én vezényelték a déli hadszínterre. Egy nappal később neveztek ki a kilencszáznál alig több szegedi fegyveres hadnagyává és parancsnokává Damjanich Jánost. Vele együtt, június 24-én érkezett Szegedre a végzett jogász Kaiser Adolf, Bauernfeind Gyula jó barátja.

A lelkes Adolf önkéntesnek hívta magával Gyulát, aki ódzkodott a számára ismeretlen társaságtól. Am

■ Bauernfeind Gyula szegedi sírjánál tisztelegnek a mai ifjak, a magyar szakos egyetemista Juhász Krisztina és Lénárt Ádám

FOTÓ: KARNOK CSABA

Adolf, mikor Damjanichot Ó-Becsére kísérte, meggyőződött arról, hogy „művelt fiúk” vannak a zászlóaljban. Ezzel is érvelve ismét a forradalom katonájának hívta barátját. Erre Bauernfeind Gyula – gyógyszerész apja bejegyzése nélkül – július elején gőzhajóra szállt, Adolfal Ó-Becsére utazott, s ott beállt a 3. zászlóaljba önkéntesnek.

Az újoncokat először július 14-én vették be a szenttamási erődítés elleni ostromban. A rosszul előkészített csapat a 3. zászlóalj veszteséggel zárta: két halott és öt súlyos sebesült maradt a harc téren. „A súlyos sebesültek közt volt Bauernfeind Gyula, kinek egyik lábát az ellenség ágyúgolyója sodorta el, s kit ápolásra Szegedre a szülei házához szállítottak gőzhajón, de útközben sebe üszköt kapott s elhunyt” – írja Reizner János történész. Családi fel-

jegyzésből tudjuk: „A forradalom után a Rákokkai Tszában Szentamason megsebesült és itthon 21 Julius Este 9 orakor meghalt életének 19 Évében eltemetett 23 án 848”.

Röplap, alkalmi vers örökítette meg a hősi halált halt szegedi fiú emlékét. Egész Szeged osztozott a köztiszteletben álló gyógyszerész, Bauernfeind Ferdinánd és családja gyászában. A szabadságharc szegedi katonájának, Bauernfeind Gyulának egyetlen lánytestvére, Josepha márvány síremléket állíttatott a Belvárosi temetőben – hívta föl figyelmünket Apró Ferenc helytörténész a megrendítő történetre, a máig gondozott nyughelyre és a sírverszre: „Ki itt alsuzza csendes álmát / E békés hant alatt, / Mint honvéd a szent küzdelemben / Első lett áldozat. / A föld, melyért vitézül elhalt / Adjon neki csendes nyugalmat.”